

Underhållsplan väg Svartsättra Samfällighet

Svartsättra Samfällighetsförening förvaltar en grusväg och denna plan anger vilket underhåll som behöver göras inom nästa 3 åren tillsammans med en kostnadsuppskattning så att samtliga medlemmar har information om vad som komma skall. Denna skrift utgår ifrån dessa rekommendationer, istället för punktinsatser varje år där delar av vägen är bra men resten har en lägre kvalitet så genomförs underhåll av hela vägen men då med längre intervall så att den långsiktiga kostnaden ska bli likvärdig eller lägre medan kvaliteten på vägen ska öka.

Allt underhåll följer fastslagna kvalitetskrav och är baserad på rekommendationer av Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI). Systematisk tillståndsbedömning och planerat underhåll av vår grusväg är en förutsättning för att vägen ska upprätthålla en god standard på ett kostnadseffektivt sätt. Denna plan är framtagen i samfällighetens arbetsgrupp och ytterligare information finns på hemsidan.

En acceptabel grusväg ska ha en jämn och bunden, slitstark vägyta som tillgodoser kraven på framkomlighet, trafikantkomfort och de kringboendes hälsa och miljö. Detta kan uppnås genom ett korrekt utfört underhåll. Ett bra underhåll av grusvägar innebär också effektivare användning av resurser som finjord, sand, grus och kemikalier för dammbindning.

För lite finjord betyder att grus inte låses och om det ligger löst vandrar stenarna ut och mot mitten av vägen. För lite grus betyder att vägen inte kan bomberas (lutning från mitten mot dike) i tillräcklig omfattning och när vatten stagnerar uppstår gropar, (potthål).

Eftersom vägen är den enskilt största utgiftsposten för samfälligheten med en underhållskostnad som är direkt kopplad till slitaget är det av stor vikt att underhållskostnaden blir optimal.

Dessutom kan samtliga medlemmar bidra till att minska slitaget genom att helt enkelt sänka hastigheten och varför styrelsen nu har infört en rekommenderad hastighetsbegränsning som samtliga medlemmar ombeds följa enligt nedan;

- Högst 50 km/h från asfaltsvägen till korsningen vid Stora Svartsättra och 30 km/h när vägen är torr så att den dammar
- Högst 30 km/h på övriga vägar inom samfälligheten.

Vidare uppmanas medlemmar att hjälpa till och packa nylagt grus efter hyvling genom att köra på hela vägbanan och inte enkom köra i tidigare hjulspår.

Arbetsgruppens slutsats är att underhållet på grusvägen behöver förbättras för att höja kvalitetsnivå och det finns i princip två huvudsakliga brister vilka är;

- 1) Diken behöver förbättras/förnyas i huvudsak av åldersskäl. **Motivering;** *Om diken saknas eller är dåliga höjs grundvattennivån i vägkroppen, vilket medför ökad risk för en problematisk tjälningprocess och försämrade dränering av vägkroppen under tjällossningen. Genom att säkerställa diken funktion erhålls snabbare upptorkning av vägbanan, vilket innebär att vägen snabbare återfår sin bärighet. Med dikning avses både nydikning och återställande av kraftigt igensatta diken, i syfte att få en dränering av vägen.*
- 2) Slitlagret är för tunt. **Motivering;** *för att kunna forma (bombera) vägytan så att potthål och korrugeringar undviks måste vägytan kunna hyvlas med ett bra resultat. Är slitlagret inte tillräckligt tjockt kan väghyveln lätt riva upp stenar från det grövre bärlagret. Upphyvlade stenar kan vara farliga för trafikanterna, t.ex. som stenskott, och bör avlägsnas.*

Ur samfällighetens synvinkel är det dålig ekonomi att beställa en hyvling av vägen när det helt enkelt inte går att uppnå tillräckligt bra resultat. Normalt är det lämpligt med ett grusslitlager

Underhållsplan väg Svartsättra Samfällighet

som har en tjocklek på 5-7 cm beroende på hyvelskär vilket anses ge tillräcklig volym för att kunna forma vägytan på ett bra sätt.

Arbetsgruppen kommer under närmaste kvartal genomföra en kontroll av hela vägens tillstånd vilket då ska användas för att uppdatera denna underhållsplan.

Vad som kan konstateras idag är att den inre vägen är i sämst skick, från vägskälet med postlådorna och inåt (1,1 km) måste åtgärdas först eftersom att underhållsbehovet där är störst.

Nedan är en beräknad kostnad för den inre vägen vilken har presenterats för styrelsen för beslut eftersom den inte ryms inom budget.

Underhållsplaner enligt Grusvägshandboken bör löpa på 3 årsintervall eftersom det är den tid det tar att laka ur finjord etc. Revidering av vägens tillstånd görs fortlöpande så det går att se om insatser verkligen håller under denna tidsperiod.

Tabell 1 Underhållskostnad för första insats, inre vägen ca 1100 m

Grus (ton)	200	46 729 kr
Salt (ton)	1	3 750 kr
Hyvling (h)	8	13 000 kr
		63 479 kr

Hyvling av yttre väg ingår i ovan nämnd tidsåtgång och detta arbete kommer att utföras 2021.

Kantskärning ingår inte i ovan nämnd kostnad och även kostnad för snöröjning tillkommer vid behov.

När det gäller den yttre vägen så kommer dess tillstånd att kontrolleras under 1a kvartalet 2021 vars resultat då kommer att påverka uppskattning nedan och kommande insatser. Det är möjligt att vissa trummor behöver bytas vilket vi får svar på efter kommande kontroll.

Tabell 2 Underhållskostnad för andra insatsen, den yttre vägen ca 3000 m

Grus (ton)	500	116 822 kr
Salt (ton)	4	15 000 kr
Hyvling (h)	8	13 000 kr
Dike	Budgetanbud	40 000 kr
		184 822 kr

Den totala investeringen i vägunderhåll kommer sammanlagt att uppgå till ca 250 000 kr (tabell 1 + tabell 2) och bör utföras inom 2021 - 2022.

Underhållsplan väg Svartsättra Samfällighet

Nedan följer en sammanfattning av kvalitetskrav vid upphandling av vägunderhåll enligt rekommendation i Grusvägshandboken utgiven gemensamt av Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) och SKL.

- Vägen ska djuphyvlas efter källossning och maximal hastighet på hyvel är 4 - 6 km/h. Vägen hyvlas så djupt att botten av korrugeringar, potthål och hjulspår nås.
- Vägen ska hyvlas så att Tvärfallet (bomberingen) byggs upp till 5 %, skevning används inte.
- Vägen ska grusas vart tredje år och då lägga ut tre gånger årsmängden då det är mest rationellt, detta kommer att kontrolleras regelbundet om applicerbart på vägen.
- Slitskikt ska ha en tjocklek av 5 - 7 cm.
- Komplettering av slitskikt ska vara bergkross 4 - 18 mm blandat med Finjorden, ler och silt (<0,063 mm) motsvarande 8–15 viktprocent av grusslitlagret. Det nya materialet blandas in i det befintliga slitlagermaterialet med hjälp av en väghyvel.
- Vanligen sprids finjorden som en lerslamma eller inblandat i det grövre materialet som ska påföras.
- Vägbanan ska vara fuktig när den grusas, eftersom det nya materialet då lättare kan blandas in i slitlagret.
- Den tillförda leran kan dock göra vägytan smetig i samband med tjällossning och regniga perioder samt benägen att damma under torra perioder. Därför måste en viss försiktighet iakttas vid lerning så att inte finjordshalten blir för hög.
- Finjorden, ler och silt (<0,063 mm) motsvarar normalt 8 - 15 viktprocent av grusslitlagret. Detta material är viktigt för att binda fukt och även bindemedel av grus.
- Dammbindning utförs vid behov med salt
- Hösthyvling utförs endast om behov finns
- Släntlutningar för diken bör vara 1:3 för innerslänt och 1:1,5 för ytterslänt. Dikesdjupet ska vara minst 0,5 m under vägytan och minsta längslutning ska vara 5 ‰.
- Vintertid vägen plogas om den är frusen och att snödjupet är >10 cm.